

**Dopis z Moravy.**

(Některé vstředky dozorovatele.)

... a krátce řečeno, nynější ven Moravy jest toto: Němci vládnou, lid bohatne, kněz bít lid a byrokrat se roztahuje a oho může sužuje a týrá. Tak a Moravě bývalo za starých tak to je dosud a tak to ještě čas potrvá. Lid trpí a snáší no to zlo, vždyť to jinak být; je; požaluje si, zakleje a jde to stejno. Lid se nechce vzhodnemě. Vtloukali do něho žnost v kostele, ve škole, na slávek a na vojácké, trestali i dost malém provinění. Proto nechotí k norotám, proto ta tlivost přichytiti se strany, nemá na sobě ani cejch církevní vládní. Když v letech šedesáti při nové rakouské ústavnosti ul svobodnější ruch, byla náotázka přední snahou našeho a Moravě. Lid se neptal, jak en neb onen poslanec v politice; bylo vedlejší, když jen stihl, že se hájit národní práva. To došlo, a na základě toho byl také němu zvolen. Vřak vládě rakouské se nelibil tehdejší národní h. Chtěla mít Rakousko jednotně německé. Národní horování o považováno za revolucijní, jen česky mluvil, byl sthán. a nám to připadá směšné, vřakrát jsme se tomu nesmáli. Bytáte moravští suňovali toho, kdo tenkrát národní, tak jak dnes ávidí toho, kdo je svobodomyšlný. Národní myšlenka zvítězila v hách a musela i zvítěziti na Moře. Vláda a celý byrokratický arát přišli k vědomí, že ti čeští planci na Moravě nejsou tak zlí, vypadají. Vláda poznala, že se zými národními Moravánsky dá oviti. Hodila jim nějaký ten art, buď křížek neb titul; a bylo te. Česky se mohlo už na Moře mluvit, s úřady vřak jednání muselo po německu. Politika Moravě odložila se stranou, národní poslanec z Moravy stal se ve dni jen hlasovacím panákem. ak v Čechách zavítal jiný pořádek. Padl Rieger a s ním celá stáeská strana. Co se stalo v Čech, muselo se později státi na Moravě. Zde to vřak jde pomalu. na Moravě jsme chladnější, vářejší, vřak za to jsme vytrvalejší. jsme na Moravě přijali státní program český. My chceme dovat samostatnost zemí koruny á na základě historickém. To o programu se na Moravě drží. Myšlenka státoprávní vřije se, vřak k tomu třeba času. Stráidová na Moravě klestí dráhu k ěmu pořádku. Kdo nám v práci je, je strana národní a strana klerikální. Národní poslanci moravští jf separatismus Moravy, ani nejt přimknutí Moravy k Čechám. jsou zrovna proti státoprávnímu gramu, k tomu se veřejně přiznačtější, vřak tajně dle své zásady ají. Národní naši poslanci jsou optivníci svobodomyšlné strany. staří spojenci šlechty a vlády í svobodným zařizením a rozvolebního práva neuznávají za. Tento zastaralý program ovuje vřak nynějším potřebě našeho lidu. A lid náš to vya konec konců byl, že lidová a na Moravě povstala a že tato se šíří a mohutní. Nedávna schůze lidové strany v Brně a moravským separatistům po ránu. Od těch dob nemohou vřak moravští vůdcové zpamať. Poznali, že jsou osamoceni ali hledat spojení. Tyto sponekali ve straně klerikální. í volbě na Boskovsku pracova ana národní se stranou klerikálně společně a společně také utři-

la si porážku. Ono volební spojení bylo považováno za prozatímné. Vřak po schůzi brněnské nastala nutnost trvalého spojení. Bylo vyjednáváno a dojednáno, že "národní" budou společně pracovat a klerikály.

Dejme tomu tedy, že spojení šosácké strany se stranou klerikální stalo se skutkem, co z toho vyplýne? Která strana bude mít užitek a která škodu? Strana klerikální na Moravě má svůj program, má svou činnost a má své přívržence. Program klerikální jest sverchovanost církve katolické v politickém a sociálním životě. Obecné školy mají se dostat pod dozor kněžský a učivo těchto škol má být sníženo a návštěva zkrácena, místo 14 roků na 12 let. V politickém ohledě chtějí klerikálové ve spojení se šlechtou jiti cestou konservativní. Provedení státního práva českého vřak po způsobu katolicko feudálního chtějí klerikálové do opravdy. Vřace státní právo jim nevadí, když jen bude provedeno po jejich chuti. Co do politické činnosti mají klerikálové moravští přednost přede všemi ostatními politickými stranami na Moravě. Strana klerikální je dobře organizována a dobře vedena, ona má schválené své působení od obou moravských biskupů a má také dosti prostředků, aby své agitace mezi lidem prováděla. Klerikální strana má také své přívržence. Jest to předně klerus sám, pak venkovské obyvatelstvo jistých částí Moravy, které se ve svém vzdělání opozdily. Proti přesnému programu klerikálnímu a proti zimní činnosti katolického kněžstva nemá strana Fandrlíkova čili tak zvaná národní nebo šosácká ničeho. Je bez programu a bez činnosti. Kam hlas lidu naše "výtečný" postavil, tam stojí — bez chutě a bez lásky a čekají, jak co Taaffe nařídí. Klerikálům naše národní zmrhalky nepřinášejí do manželství ničeho, než ze starých poměrů narozené mrtvé děcko, které ke všemu ještě musejí klerikálové zdarmo pochovat. Klerikální strana ve spojení s Fandrlíkovci nedosáhne ničeho. Tuto okolnost mnozí kněží postřehli. Část kněžstva neschvaluje spojení se skrachovanou stranou národní. Ozývají se ba i varovní hlasové mezi moravským duchovenstvem, kteří před takým spojenstvím varují. Strana lidová není pro některé nadšené kněze takovým bubákem jak dříve býval. To vyjádřil také při jedné schůzi kat. politické jednoty v Přerově farář Hrdlička z Dobromělic. Knězovi tomuto je strana lidová sympatická a brání ji před nářknutím, jako by byla beznáboženská. Když všichni knězové moravští stali se svým smýšlením faráři Hrdličky, nebylo by tím poslouženo naší drhé Moravě. Strana lidová nechce a nemůže se spojit s klerikály za žádnou cenu. Strana lidová nežádá pomoci duchovenstva. Strana lidová vidí v kněžstvu jen stav, který sloužití má jen svému duchovnímu povolání. Strana lidová nechce politiku kněžskou a neleká se spojení, které na její poškození utvořeno bylo.

**Příklady na ukázk.**

S. H. Clifford z New Casel, Wis., stihl byl bolestmi nervů a revmatismem, záudek jeho byl v nepořádku, játra měl v značném stupni zkašená, chuť k jídlu u něho zmizela a značnou měrou zhubnul a osiřoval. Tři láhve Electric Bitters jej vyléčily.

Edward Shepherd, z Harrieburg, Ill., měl po oem roků na nose otevřenou ránu. Užil tři láhve Electric Bitters a sedm krabiček Bucklen's Arnica Salve a nahu má nyní úplně zdravou. John Speaker z Oatava, O., měl na nose po dlouhou dobu pět otevřených rán a lékař prohlásil, že je nevyléčitelný. Jedna láhev Electric Bitters a jedna krabička Bucklen's Arnica Salve jej úplně vyléčila. Na prodej v lékárně Goodman & Co., lékárníků v Omaze.

**25**

Pestrobarevných vizitek, s Vaším jménem čistě na nich tištěném, pouze za 10c.

Centrák a vzorky vizitek, obálky, psacího papíru atd. sázené sázena. Píšte na CENTRAL CARD CO., 208 W. 18th St., Chicago, Ill. 25 Služné procento jednatelům.

**Velký požár v Hofením Slivně u Nových Benátek.**

Před čtrnácti dny přinesli jsme telegrafickou zprávu o velikém požáru v Hofením Slivně, o kterém dochází nás nyní podrobně zprávy poštovní.

Vysoké úvrstí, na němž rozkládá se vesnice Hofen Slivno, čítající 71 obyvatelstev stavení — kromě stodol — bylo v neděli, dne 16. dubna v jediném plamenu, 8 úvrstí toho naskytuje se oku překrásný rozhled do široké vlasti české, bylo tudíž mocný požár pozorovati v dalekém okolí. Se všech stran, i na několik hodin daleko, přijížděli hasiči se stříkačkami, aby pomohli chrániti to, co uchrániti snad by se ještě dalo. Vřak přes všecko šílil jejich nalézá se dnes utěšená dědinka česká v seutinách a rumu a obyvatelé její stojí nad troskami svého majetku jako žebráci, povděční jsouce ještě tomu, že hoří život zachovali.

Požár vznikl v neděli, dne 16. dubna as o půl páté hodině odpolední. Dle zpráv, které se v občanstvu se vši určitostí vypravují — hrálo si několik dítek u kolny, nalézají se za domkem chalupníka Fr. Růžičky. Pojednou uslyšela babička Růžičkových divný dětský povyk a ve starostlivosti, aby se dítkám ničeho zlého nepřihodilo, vyšla ze světnice na zápraží. Překvapením rukama nad hlavou spráskala a hlasitě zvolala: "Pomoc, hoří!" Přiskočila ku kolně, kde uložená sláma a roští plným plamenem již hořeti začalo. Jala se oheň hasiti, lež nadarmo ... Lidé se všech stran počali se sbíhati, vychrstli do plamenů několik džberů vody, lež zdálo se, že do ohně oleje přilévají. V kratičké době chytalo jedno stavení od druhého, prudký vítr požár rozdmýchoval jako mých kovárské ohniště, oharky z doškových stěch jako ohnivě věnce lítaly povětřím a zapalovaly baráky a stodoly. Šílený takřka nátek obyvatelstva mšil se s oluštivým praskotem ohně, kolem do kola samý plamen, z něhož nesnesitelný žár šfil se jako z pece ohnivě.

Během dvou hodin zničena byla tato obydelní stavení: Štěpána Zity, Frant. Růžičky, Václ. Zity, Frant. Černého, Jana Nežerky, Jana Kučery, Frant. Horáka, Frant. Stracha, Václ. Milera, Jos. Syrového, Ant. Malého, rolníka, Václ. Mildy, Václ. Novotného, Vác. Šimůnka, Václ. Černého, Kateř. Havelkové, Jos. Zity, Jos. Přibyla, Václ. Kratochvíla, Frant. Salače, starosty obce, Pavla Vetešnicka, Frant. Pokorného, Vác. Šrámka a Frant. Černého, rolníků, dále obecní domek a několik stodol.

Všichni tito, nazvíce zámožní občané, takřka obratem ruky stali se nemajetnými. Stejně nešťastí potkalo vřak i podnájemníky: Pánka, Srpala, Černého, Husara, Poláčka, Landmana, Csaře, Bosáka, Pospíšila, Žeboře, Süsmillika a Salače, z nichž mnohý ocitl se pod širým nebem jen s tím, co na sobě měl.

Stáli se z nich v pravém slova smyslu žebráci, kteří nemají ani do čeho se odříti.

Ku požáru dostavili se hasiči místní, dále z Dol. Slivna, Vrutice, Řivna, ze Sedlče, z Mečeříže, Košátky, Krp, Radouně, Řepína, Kocánek, Čočelic a Liblic, kteří vesměs s nadlidským namáháním přičiňovali se zhubnému živlu učiniti přfřez. Při malé zásobě vody práce jejich ovšem byla nesmírně stížena.

Když pak oheň poněkud ulevil, vstoupili do obydlí Zítových. Tam naskytl se jim hrůzný pohled. V malém koutečku za pecí nalezli tři bezvarné hmoty. V první chvíli nikdo se ani nenadál, že jsou to na škvarek uhořelé děti Růžičkovy. Nebyly naprosto k poznání, když je

vynesli ven. Šaty na nich byly úplně shořelé, těla pak proměněna v úplně bezvarnou, škvarkovou hmotu. Jedině z podoby lebky možno bylo seznati, že jsou to, slytky dětských těl. Nešťastné dítky utekly při vypuknutí požáru ze strachu k Zítkovům a tam uschovaly se za pecí, kde též našly společnou smrt.

Ještě se obyvatelstvo z krutého neštěstí tohoto nevzpamatovalo, když se dědinou roznesla zpráva, že nalezeno ještě jedno mrtvé děcko.

Byla to třetí dceraška Fr. Stracha. Uhořátka uschovala se patrně ze strachu před ohněm a zahynulo zadušením.

Při pracích zachraňovacích bylo as 40 osob popáleno. Nejnebezpečnějších popálenin utrpěl Václ. Miler, Černý, jenž při vynášení chromého starce Milera z hořícího stavení těžce se popálil a Ladman; všichni odvezeni byli do nemocnice. Tito ve strašných mukách nalézali se bez lékařské pomoci až do druhého dne do poledne. Okresní lékař byl upoután na lože a nemocní musili vyžádati přehledu krajského fysika.

Dne 18. dubna obeházela zvláštní komise z Ml. Boleslavi škodu způsobenou. Škoda obnáší as 59,000 zl. a jest kryta pojištěním v obnosu pouze as 19,000 zl.

Pomocná akce setkává se všude s nehorlivějším účastenstvím. Do Hofením Slivna stále jezdí povozy s chlebem, obilím, slámou, dřívím atd. Lidumilům naskytá se tu příležitost pomoci nešťastníkům.

**ZE STARÝCH VLASTÍ.**

*Sjezd Sokolstva v Chicagu* budí značný zájem i ve staré vlasti a jest očekáváti, že naši bratři zamořít o sjezdu zastoupení budou. Věci ujala se Sokolská Obec česká, která uveřejňuje v Národních Listech, následující provolání; "Jakkoliv cesta do Ameriky bude vyžadovat značného času i nákladu, nelze přece pochybovati, že někteří bratři Sokolové ji podniknou, neboť slibuje tolik vzácných novostí a zůstane zajisté každému upomínkou po celý život. Také Sokolstvo české v Americe chystá se k velkému sokolskému svátku i jest si přáti, aby z Čech co nejvíce účastníků se dostavilo. Bratři, kteří mohou čas i náklad věnovati a hodlají se na cestu vydati, nechť laskavě oznámí jména svá s udáním adresy své starostovi nebo náčelníku Sokolské Obce."

*Jméno spolku* pro zbudování Husova pomníku v Praze, obnáší dle zprávy poklaníka 77,124 zl. 33 kr. Rakouská vláda vyměřila spolku 271 zl. 32 1/2 kr. daně za minulá dvě leta, jakoby to byl podnik výdělkářský a zamítla rekurs proti tomu podaný. Patrně chce i z těchto příspěvků národa, věnovaných ku uctění památky velikého Čecha, urvati lví podíl pro sebe.

*Na Moravě* zmahá se utěšeně národní hnutí, vyvolané stranou mladočeskou. Lid uznává, že za hofrátského vedení a s ním spojené servilnosti k Němcům nikdy nedomůže se práv svých, naopak, že stále více a více upadá v tenata uhlavních nepřátel a proto valem přídává se k straně, jejíž zásadou jest poctivě hájiti a dobývati práv lidu českého. Velkolepá schůze v Brně a 16. m. m. opět v Třebíči jsou patrným důkazem toho, že lid moravský rychle se probouzí k vydatné politické činnosti. V Třebíči vysloven byl plný souhlas s činností klubu svobodomyšlných poslanců na radě říšské, zejména schváleny veškeré jich snahy, směřující ku provedení státního práva českého a stanovisko rozhodné opojsice, jaké zaujali vůči nynějším vládním soustavě. Za to vřak zpátečnická politika moravských hofratů

rozhodně se odsuzuje. Co se týče návrhu na zavedení všeobecného práva hlasovacího, podaného svobodomyšlnými zástupci ve vídeňském parlamentu, vítán jest tento nový krok, čelící k zajištění politických práv všech vrstev našeho lidu s vřimnou radostí a žádá se, by delegace česká se vřim důrazem a šilim o provedení spravedlivého tohoto požadavku se zasadila. Moravská orlice důstojně staví se dnes po bok českého lva ku společné obraně odvčejel. práv národa českého!

*V tehání království Českého* státně pokračuje se ku předu a zdá se, že vláda hodlá ohraničování okresů provésti přes všechny odpor národa českého a jeho pravých zástupců. Vždyť má zde ještě odrodilou šlechtu českou, která na jediný pokyn vlády napomáhá na sněmu českém ku znásilnění národa českého, ku přehlasování jeho legálních zástupců, aby toto jeho punktační proti odporu všeho lidu českého po chuti Němcův provedla, aby Němcům zřídila na hranicích pruských jejich vytoužené uzavřené německé území, z něhož se nutnou logikou dějin musel časem vyvinouti německé Trentino, v němž by daleko přes 150,000 rodáků našich bylo bez náloordenství vydáno germanisaci na pospas. Jest již dávno dokázanou a nespočetnými trpkými zkušenostmi dotvrzenou pravdou, že není žádné české šlechty a to, co českou šlechtou se nazývá, daleko nebezpečnějším jest národu českému, než jeho nejúhlavnější nepřátelé. Tomu věřil celý český národ, vřak Staročechi přicházejí k tomu poznání teprve po sdružení se velkostatkářů s Němci, dne 11. dubna. Nyní teprve staročeské orgány, které ještě před týdnem byly by chtěly umřít pro "naši slavnou šlechtu", dnes div si nezoufají nad krutým zklamáním, jakého se na těch svých "pánech českých" dožily a uvádí jim na mysl, jak přijdou o poslední zbytek důvěry, vážnosti a lásky v národě českém, a učiní nám toho, že podajisvorně s Němci vládě dobré zdaní o punktačních předlohách ohraničovacích a pomohou-li tak německým nacionálům k vytouženému roztržení království českého. O vážnost, důvěru a lásku mohou přijíti čeští velkostatkáři pouze u Staročechů. Národ přestal je již dávno milovati, jich si vážíti a jim důvěrovati. On musí v nich viděti své nepřátelé, hrobafe svých snah a co s takovými bude s nimi až příhodná doba nadejde, též účtovat.

*Protižidovské nepokoje*, vyvolané, záhadnou smrtí křesťanské dívky v Kolně, šíří se rychle po venkově, ač četnictvo snaží se všude zjednatí pořádek. V Kolně samotném zjednal sice vojsko klid, avšak u lidu udržuje se pověst, o rituální vraždě na dále. Se vši určitostí uvádí se v obecnstvu, že v den zmizení Havlíčkové po půl noci dva neznámí mužové nějaký veliký předmět hodili se zálabského mostu do Labe. Přihlásili se lidé, kteří toho byli očitými svědky. Vyšetřování v tomto směru sledí se s největším napjetím vřif. 24 mužů, kteří zúčastnili se protižidovských demonstrací, v poutech odvedeno ku krajskému soudu do Kutné Hory. Z venkova vřak oznamují se četné případy útoků proti židům. Dle došlých zpráv vytlučena byla okna postmistroví v Cervených Pečkách. Také ve St. Kolně dvěma židům vytlučena okna, jakož i v nedalekých Ovčárech. V Suchdole dostal žid Freund před křesťany takový strach, že poslal do Kutné Hory pro četníky. Na výročním trhu v Poděbradech lid zaujal proti židům zvláštní postavení. Na trhu od židovských obchodníků nikdo z křesťanů ničeho nekupoval. Na venkově nesmí se přý žid ukázati, nechce-li padnouti do rukou rozčileného lidu. Do Nových Benátek musela býti na rychle povolána četnická posádka, neb vyvolalo tam velké rožlení vylovení zmizelé služky Josefey Urbanové z řeky Jizery. Táž zmizela již na podzim a teprve nyní byla vylovena. Tvrdí se, že přý nedávno do vody byla vhozena a proláská se, že má na hrde hlubokou ránu. Rozčilen jest veliké a jest se obávati nových nepokojů.